

NON-TARIFF PROTECTIONISM IN SELECTED DEVELOPING COUNTRIES

Teaching assistant Emilija Miteva-Kacarski

“Goce Delcev” University-Stip, Republic of Macedonia emilija.miteva@ugd.edu.mk

НЕЦАРИНСКИОТ ПРОТЕКЦИОНИЗАМ ВО ОДДЕЛНИ ЗЕМЈИ ВО РАЗВОЈ

Асс.д-р Емилија Митева-Кацарски

Универзитет “Гоце Делчев” Штип, Република Македонија emilija.miteva@ugd.edu.mk

Abstract: The decrease in the volume of world trade in the period of global economic and financial crisis, being the most difficult crisis after the Great Depression, had an influence on the trade policies of many countries in the world. In that context, both in the developed and developing countries it prevailed the thinking on application of trade policy instruments, first of all in the form of non-tariff measures in order to protect home producers. Thence, UNCTAD designed a pilot project in cooperation with the International Trade Centre in seven developing countries (Brazil, Chile, India, the Philippines, Thailand, Tunis and Uganda) in order to determine how much the companies in these countries have been affected by the application of non-tariff barriers. In this paper, the results of UNCTAD’s pilot project are being analyzed. The research has enabled a better understanding of the trade measures of the main export destinations in the developing countries, such as the USA, EU, Japan and the new developing countries, as well as a provision of an insight into their trade regulations.

Key words: non-tariff protectionism, UNCTAD, developing countries

Резиме: Намалувањето на обемот на светската трговија во периодот на глобалната економска и финансиска криза, како најтешка криза после Големата Депресија, имаше влијание врз трговските политики на многу земји во светот. Во тој контекст, и во развиените и во земјите во развој преовладуваше размислување за примена на инструменти на трговската политика, пред сè во форма на нецарински мерки, со цел да се заштитат домашните производители. Поради тоа, УНКТАД, во соработка со Меѓународниот трговски центар, изработи пилот проект во седум земји во развој (Бразил, Чиле, Индија, Филипини, Тајланд, Тунис и Уганда), за да утврди колку фирмите во овие земји се погодени од примената на нецаринските бариери. Во овој труд, се анализираат резултатите од пилот проектот на УНКТАД. Истражувањето овозможи подобро да се разберат трговските мерки на главните извозни дестинации на земјите во развој, како што се САД, ЕУ, Јапонија и новите земји во развој, како и да се обезбеди увид во нивните трговски регулативи.

Клучни зборови: нецарински протекционизам, УНКТАД, земји во развој

1. ВОВЕД

Пилот проектот на УНКТАД за нецаринските бариери е прв обид на Обединетите нации во справувањето со нецаринските бариери кои особено се интензивираат во периодот на глобалната економска криза. Една од главните цели на овој извештај е да се стимулира дискусијата за нецаринските бариери како и да се проценат трговските стратегии на земјите во развој. На тој начин, се надополнува мисијата на УНКТАД во креирањето на отворен, правичен, предвидлив и недискриминаторски мултилатерален трговски систем. Имајќи го предвид фактот дека истражувањето е реализирано во текот на глобалната финансиска криза, се создава дополнителна тешкотија за негово успешно реализирање. Од друга страна, пак, многу фирми не покажале

интерес да учествуваат во истражувањето бидејќи бројот на нецарински мерки со кои се соочувале истите бил премногу мал и затоа не покажале голем интерес во обезбедувањето дополнителни информации. Примената на прашалникот за оценка на сообразноста на процедурите се покажала сложена, бидејќи фирмите имале проблеми со комплексноста на класификацијата што се користела. Големината на прашалникот, исто така, била проблем, бидејќи некои фирми не сакале да одвојат време за да одговорат на прашањата во врска со нецаринските бариери. Горенаведените проблеми биле главна пречка за добивање информации од фирмите. Предмет на анализа во извештајот на УНКТАД, пред сè, се техничките бариери во трговијата и санитарните и фитосанитарните мерки.

2. КОМПАРАТИВНА ПАРАЛЕЛА НА НЕЦАРИНСКИТЕ БАРИЕРИ ВО ПООДЕЛНИ ЗЕМЈИ ВО РАЗВОЈ

Компаративната паралела на нецаринските мерки со кои се соочуваат фирмите од одредени земји во развој се базира на истражувањето кое го надополнува пилот проектот на УНКТАД отпочнат во јануари 2008 година¹. Пилот проектот на УНКТАД за собирање и квантифицирање на нецаринските мерки во пет земји во развој: Бразил, Чиле, Индија, Филипини и Тајланд, на иницијатива на Меѓународниот трговски центар, во 2010 година е проширен со проектните активности на Тунис и Уганда. Иницијативата на УНКТАД за надополнување на ова истражување беше поведена со цел разбирање на релативната важност на различните видови нецарински мерки и нивното влијание врз трговските активности, особено за земјите во развој. Преку агрегирање на податоците се олеснува процесот на идентификација на нецаринските мерки, што е од суштинска важност за земјите во развој целосно да се вклучат во процесот на регулирање на нецаринските мерки, особено на санитарните и фитосанитарните мерки и техничките бариери во трговијата. Бројот на фирми кои се предмет на анализа во седумте земји во развој, се разликува од земја во земја, имајќи ја предвид нивната географска локација и економска големина. Бројот на фирми, како и временскиот период на нивна анализа, се прикажани во табела 1.

Табела 1 Број на фирми опфатени во истражувањето на нецаринските мерки во седум земји во развој

<i>Земја</i>	<i>Период на истражување</i>	<i>Број на фирми</i>	<i>Број на фирми кои извезуваат</i>	<i>Број на фирми кои увезуваат</i>	<i>Број на фирми кои извезуваат и увезуваат</i>
Бразил	Јуни-септември 2008	80	-	-	-
Чиле	Октомври 2008-јануари 2009	216	184	54	22
Индија	Јуни-септември 2008	422	345	77	-
Филипини	Мај-август 2008	303	299	4	-
Тајланд	Јуни 2008-јануари 2009	435	430	8	3
Тунис	Јули-септември 2008	395	238	276	119
Уганда	Јуни-септември 2009	269	204	81	16
Вкупно		2120	1700	500	160

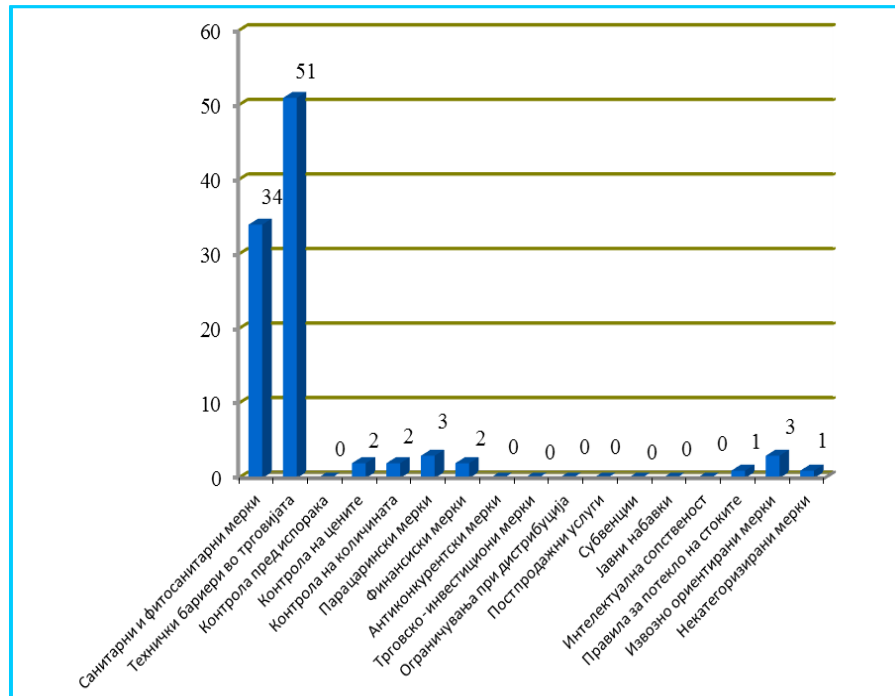
Извор: Sudip Ranjan Basu, Hiroaki Kuwahara, Fabien Dumesnil: Evolution of non-tariff measures: Emerging cases from selected developing countries, UNCTAD, New York and Geneva, 2012, p.19

Во просек, анализирани се 300 фирми во секоја земја во периодот од мај 2008 година до јануари 2009 година, вклучувајќи фирми кои извезуваат и фирми кои увезуваат. Приоритет беше ставен на секторите кои се соочуваат со построги нецарински мерки или на секторите кои се значајни за извоз (или увоз). Собраните

¹ Sudip Ranjan Basu, Hiroaki Kuwahara, Fabien Dumesnil: EVOLUTION OF NON-TARIFF MEASURES: EMERGING CASES FROM SELECTED DEVELOPING COUNTRIES, UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT, New York and Geneva, 2012.

податоци од пилот проектот се анализирани за сите земји освен за Бразил. Бројот на случаи во врска со нецаринските мерки се разликува во сите земји, како резултат на големината на примерокот кој е предмет на истражување, како и бројот на подносителите на претставките. Истражувањето покажува дека фирмите кои извезуваат во 85,5% од случаите се соочени со технички мерки, додека во 10,5% од случаите се соочени со нетехнички мерки. Процентуалната застапеност на нецаринските мерки, врз основа на податоците од истражувањата на фирмите во шесте земји, е прикажана на графикон 1.

Графикон 1 Фреквентност на нецаринските мерки (во проценти)

Извор: Sudip Ranjan Basu, Hiroaki Kuwahara, Fabien Dumesnil: Evolution of non-tariff measures: Emerging cases from selected developing countries, UNCTAD, New York and Geneva, 2012, p. 20

Како што е прикажано на овој графикон, 51% од нецаринските мерки со кои се соочуваат анализираните фирми се поврзани со техничките бариери во трговијата, додека 34% со санитарни и фитосанитарни мерки. Останатите мерки, како што се контрола на цените на стоките пред испорака, контрола на квантитетот на стоките, финансиските и други мерки опфаќаат само 10,5% од вкупните нецарински мерки со кои се соочуваат фирмите извознички. Слични резултати се констатирани и за фирмите кои увезуваат. Бројот на нецарински мерки со кои се соочуваат анализираните фирми, е прикажан во табела 2.

Табела 2 Број на пријавени нецарински мерки од страна на фирмите

Земја	Број на нецарински мерки со кои се соочуваат фирмите	Број на нецарински мерки со кои се соочуваат фирмите кои извезуваат	Број на нецарински мерки со кои се соочуваат фирмите кои увезуваат
Чиле	807	671	136
Индија	1129	840	289
Филипини	815	808	7
Тајланд	1195	1183	12
Тунис	1316	601	715
Уганда	963	611	352
Вкупно	6225	4714	1511

Извор: Sudip Ranjan Basu, Hiroaki Kuwahara, Fabien Dumesnil: Evolution of non-tariff measures: Emerging cases from selected developing countries, UNCTAD, New York and Geneva, 2012, p. 21

Согласно прикажаните податоци, Тунис, Тајланд и Индија пријавиле повеќе од 1000 случаи поврзани со нецарински мерки, додека Филипини и Чиле пријавиле помалку од 1000 случаи што, сепак, е резултат и на бројот на фирми опфатени во истражувањето. Повеќето од пријавените случаи се од страна на земјите кои извезуваат. Анализирани по групи на производи, согласно Хармонизираниот систем, применета е класификацијата на земјоделски и неземјоделски производи, при што фреквентноста на нецаринските мерки при извоз со кои се соочени различните производи во поделни земји е прикажана во табела 3.

Табела 3 Групи на производи кои се под влијание на нецарински мерки (во проценти)

Групи на производи	Чиле	Индија	Филипини	Тајланд	Тунис	Уганда
Животни и производи од животинско потекло	10.67	1.25	6.15	10.05	2.33	5.67
Растителни производи	39.93	11.97	13.03	22.80	1.88	28.35
Прехранбени производи	11.66	3.20	13.34	16.98	4.38	6.89
Земјоделски производи	62.26	16.42	32.52	49.83	8.59	40.91
Минерални производи	0.55	5.39	0.52	2.08	2.38	1.76
Хемикалии и сродни индустрии	1.75	11.01	3.44	4.16	10.49	13.09
Пластика/гума	2.97	3.28	2.09	6.37	5.63	4.65
Суровини, кожа и крзна	0.44	4.84	1.76	0.49	2.11	2.23
Дрва и производи од дрва	8.80	3.36	11.46	1.64	5.04	4.09
Текстил	7.48	20.22	10.31	4.34	16.39	4.19
Обувки/капи	0.66	1.96	0.42	0.77	1.13	2.88
Камен/стакло	0.88	5.08	11.04	6.54	4.77	2.60
Метали	4.40	7.27	1.88	3.94	8.71	4.08
Машини/електрика	6.49	11.02	2.40	9.67	18.95	11.25
Транспорт	1.10	0.55	0.94	5.33	5.58	2.32
Разно	2.20	9.61	21.25	4.78	10.17	5.95
Неземјоделски производи	37.73	83.59	67.51	20.11	91.35	59.09

Извор: Sudip Ranjan Basu, Hiroaki Kuwahara, Fabien Dumesnil: Evolution of non-tariff measures: Emerging cases from selected developing countries, UNCTAD, New York and Geneva, 2012, p. 25

Од прикажаната категоризација на производите, дури 62% од земјоделските производи во Чиле се соочени со нецарински мерки, додека само 8,6% во случајот со Тунис, Тајланд, Уганда и Филипини, исто така, имаат завиден процент на земјоделски производи кои се соочени со нецарински мерки, додека во Индија 16,5% од земјоделските производи се соочени со нецарински мерки. Земјоделските производи во извозната структура на Тунис и Индија имаат мала процентуална застапеност од 9,4% и 10,2% соодветно во 2009 година (период во кој се спроведува истражувањето), од што може да се претпостави дека се должи и малата процентуална застапеност на производите кои се под влијание на нецарински мерки. Во истиот период, земјоделските производи во извозната структура на Чиле учествуваат со 23,5%². Во сите земји опфатени со истражувањето, повеќето од претставките поради нецаринските мерки се поднесени од страна на фирмите кои извезуваат неземјоделски производи. Така, извозниците од Тунис се пожалиле дека повеќе од 91% од нивните неземјоделски производи се соочени со нецарински мерки, додека оваа бројка беше 83,6% во Индија, 67,5% во Филипини, 59,1% во Уганда и 5,1% во Тајланд. Кај неземјоделските производи, интензитетот на нецаринските мерки е различен во различни сектори. Така, во секторот хемикалии и сродни индустрии, извозниците од Уганда се соочуваат со највисок процент на нецарински мерки (13,09%), додека

² WTO: Trade profiles 2009 http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/anrep_e/trade_profiles09_e.pdf
Пристапено во септември, 2012 година.

во секторот дрва и производи од дрва со најголем процент на нецарински мерки се соочуваат извозниците од Филипини (11,46%). Извозниците на текстил од Индија и Тунис се соочуваат со највисок процент на нецарински мерки (20,22% и 16,39%). Во однос на секторот машини и електрика, извозниците од Тунис, Уганда и Индија се соочуваат со многу висок процент на нецарински мерки (18,95%, 11,25%, 11,02% последователно).

4. ЗАКЛУЧОК

Иницијативата на УНКТАД за анализа на нецаринските бариери, досега резултираше со глобално прифатена дефиниција и класификација на нецаринските бариери, како и креирање на сеопфатна база на податоци. Токму, истражувањата и анализите на нецаринските бариери им овозможуваат на креаторите на политиките да ја реформираат трговската регулатива врз база на расположливите информации за трговски бариери и трговски мерки. Исто така, активностите во врска со нецаринските бариери директно или индиректно имаат влијание врз конкурентноста и пазарниот пристап, посебно за земјите во развој. Клучната цел на овој пилот проект на УНКТАД беше идентификување на бројните нецарински мерки со кои се соочуваат фирмите при реализирање на нивните трговски активности. Истражувањето овозможи подобро да се разберат трговските мерки на главните извозни дестинации на земјите во развој, како што се САД, ЕУ, Јапонија и новите земји во развој, како и да се обезбеди увид во нивните трговски регулативи.

5. ЛИТЕРАТУРА

- [1]. Sudip Ranjan Basu, Hiroaki Kuwahara, Fabien Dumesnil: Evolution of non-tariff measures: Emerging cases from selected developing countries, UNCTAD, New York and Geneva, 2012
- [2]. United Nations Conference of Trade and Development: Non-tariff measures: Evidence from selected developing countries and future research agenda, United Nations, New York and Geneva, 2010;
- [3]. UNCTAD: NON-TARIFF MEASURES TO TRADE: Economic and Policy Issues for Developing Countries, United Nations, 2013;
- [4]. UNCTAD: Growing protectionism and the standstill on trade barriers against imports from developing countries, Committee on Manufacture, 9. Session, Geneva, 1978
- [5]. World Trade Report 2012: Trade and public policies: A closer look at non-tariff measures in the 21st century, WTO, 2013